

ਸਿਵਲ ਸਮੀਖਿਆ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ.
ਸੰਸਾਰ ਚੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ
ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ

1956 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 390

ਕੋਰਟਸ ਫੀਸ ਐਕਟ (VII ਆਫ 1870) - ਧਾਰਾ 7 (vi) - ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਕੀ ਮੁਦਈ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ - ਪੂਰਵ-ਇੰਪਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸੂਟ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਸੂਟ-ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ

1958
Nov., 18th

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਸਿਰਫ ਉਪ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਸੂਟ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੂਟ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਉਸਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਵੇਗੀ, ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਖੁਦ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬਦਲਾਵ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ। ਮੁਦਈ-ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਬਦਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਮੂਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਬਦਲੀ ਵੱਜੋਂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਿਤੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਓਕਾਰ ਨਾਥ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕੈਬਲ, ਮਿਤੀ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ 1908 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੱਕ Rs. 3,000 ਸੁਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

D. N. AWASTY, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-1956 ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ: 390 ਅਤੇ 391 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1956 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 390 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 3,000 ਅਤੇ 1956 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 391 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖੋਜ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ 31 ਅਗਸਤ, 1956 ਨੂੰ ਕੈਥਲ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਐਕਟ 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (vi) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-

"7 (vi). ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ, ਘਰ ਜਾਂ ਬਾਗ਼, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਮੁੱਲ (ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਵ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ।"

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ (v) ਜ਼ਮੀਨ, ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehar Singh, J.

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7. ਪੈਰੇ (v) ਅਤੇ (vi), ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੇਤ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਲਈ ਉਸਦੀ ਬਦਲੀ ਉਸਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਖੁਦ ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਅਧੀਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ

Sansar Chand
V.
Ram Lall and
another
Mehar Singh, J.

ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਉਸਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗੀ, ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਿਤੀ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਬਦਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਦਈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਦਲਾਵ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਤਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਮੁਦਈ-ਪਹਿਲੇ-ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੀ ਹੁਣ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬਦਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਮੁਦਈ-ਪਹਿਲੇ-ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ। ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਖੁਦ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਲਈ ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ ਕਿ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੇਸ-ਲਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਕੇਸ ਹਨ, ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehtar Singh, J.

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehtar Singh, J.

ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਖਿਦਮਤ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤ ਰਾਮ (1) ਹੈ। ਉਸ ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ 400. ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 2,512 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਚੀਫ਼ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਜੇ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ "ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਉਪ-ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਹੀ ਸਨ, 1908 ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੰ. 16 ਅਤੇ 19 ਪੀ.ਆਰ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19(1), ਪ੍ਰੀ-ਇਮਪਸ਼ਨ ਐਕਟ।" 1903 ਦੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 19(1), ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਅਫਜ਼ਲ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੰਦ ਲਾਲ (2) ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 4,098 ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ 1,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਬਦੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਚਰਾਗ਼ ਦੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ, ਘਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹੈ।

(1) 184 P.L.R. 1912.
(2) 16 P.R. 1908.
(3) 19 P.R. 1908.

ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਿਦਮਤ ਰਾਏ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਆਖਰੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਂ ਕਿ ਖ਼ਿਦਮਤ ਰਾਏ ਦਾ ਕੇਸ (1), ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾ ਕਰੇ। ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮੁਹੰਮਦ ਅਨਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਲ ਕੈਂਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2) ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਨਾ 240 'ਤੇ ਸਕੈਪ, ਜੇ., ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ "... ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੁਆਇੰਟਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ 2,493 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ 203 ਰੁਪਏ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ 400 ਰੁਪਏ) 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਕਰੀ 400 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehar Singh, J.

(1) 184 P.L.R. 1912

(2) A.I.R 1937 Lah. 239.

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehar Singh, J.

ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਲ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਹਸਾ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਚੇਵਿਸ ਵਿੱਚ. ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਿਰਾਘ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਸੇਰਾਜ ਦੀਨ (2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ, ਪੰਨਾ 388 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ, -

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

(1) A.I.R. 1924 Lah. 380.
(2) I.L.R. 1953 Punjab 572.

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰਾਬਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, *****"

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another

Mehar Singh, J.

ਤੀਜਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੇਰ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਰ (1)। ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਸੂਟ ਮੁੱਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ। ਇਹ, ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ ਜੋ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਕੇਸ ਗਿਆਨੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ.ਜੇ., ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ. ਪੰਨਾ 576 'ਤੇ, -

"ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਬਦਲ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehar Singh, J.

ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿੰਦੂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸੌਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਉਸ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਕਰੇਤਾ ਕੋਲ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਗੋਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਲਈ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾਅਵੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।,

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਨੋ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਆਦੇਸ਼

ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਾਪਿਸ ਸਿੱਖਿਅਕ ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 18 ਦਸੰਬਰ, 1958 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Sansar Chand
v.
Ram Lall and
another
Mehar Singh, J.

.....ਆਰ.ਐਸ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਿਸ਼ਵ ਰਿਸ਼ੀ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)